

ชื่อวิทยานิพนธ์	แนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัดบินสะหุญนและบูรฮานุดดีนอัลซัรญูญีย์ กับการประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ผู้เขียน	นายอาหะมะ คาเด
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาชีวประวัติของอิบนุสะหุญนและบูรฮานุดดีนอัลซัรญูญีย์ 2) ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บิน สะหุญนและบูรฮานุดดีนอัลซัรญูญีย์ 3) ศึกษาระดับความคาดหวังของครูสอนศาสนาอิสลามต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บิน สะหุญนและบูรฮานุดดีนอัลซัรญูญีย์ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 4) ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บินสะหุญนและบูรฮานุดดีนอัลซัรญูญีย์ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มผู้ทรงวุฒิจำนวน 17 คน และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลหลักอีกจำนวน 278 คน

ผลการวิจัยพบว่า

มุหัมมัด อิบนุ สะหุญน คือ อับดุลลาฮ์ มุหัมมัด บิน อิบิ สะอิด สะหุญน บิน สะอิด บิน หะบิบ บิน หิसान บิน ฮิลาล บิน บักการ บิน เราะบิอะฮ์ อัดตะนูคีย์เกิดในปี ฮ.ศ. 202 ในบ้านที่เต็มไปด้วยวิชาความรู้ เกิดที่หมู่บ้าน เมาะคัตในเมื่องกอยเราะวานซึ่งเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่มีการแพร่ขยายของมัซฮับ มาลิกีย์และได้เสียชีวิตแทบชายฝั่งประเทศตูนีเซียในปี ฮ.ศ.256 หลังจากบิดาของท่านได้เสียชีวิต 16 ปี และได้ฝังศพในเมืองกอยเราะวาน

คำว่า ซัรญูญีย์ มาจากคำว่า ซัรญูจ ซึ่งเป็นชื่อหนึ่งของเมืองในเปอร์เซีย เมืองหลวงของแคว้น อัชชะจีซฐานในสมัยก่อน อัลซัรญูญีย์ได้เติบโตท่ามกลางของความหลากหลายทางด้านความรู้ประเพณีและวัฒนธรรม และได้ซึมซับด้วยภาษาอาหรับและได้เสียชีวิตในปีที่ ฮ.ศ.591

แนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บิน สะหุญนเป็นแนวคิดที่เน้นการสอนอัลกุรอานและคุณลักษณะของผู้สอนที่ต้องปฏิบัติต่อผู้เรียน และเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญทั้งในด้านวัตถุประสงค์การศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียน

แนวคิดทางการศึกษาของบูรฮานุดดีนอัลซัรญูญีย์ เป็นแนวคิดที่เน้นในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และเช่นกันเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญทั้งในด้านวัตถุประสงค์

การศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียน ผลการศึกษาในเชิงปริมาณพบว่า ความคาดหวังของครูอิสลามศึกษากับการประยุกต์ใช้แนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บินสะหุณุน และบูรฮานุดดีนอัลฮัรนูญีย์ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับความคาดหวังมาก

ส่วนผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บินสะหุณุนและบูรฮานุดดีนอัลฮัรนูญีย์ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสรุปได้ดังนี้คือ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับแนวคิดทางการศึกษาของ มุหัมมัด บิน สะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์ให้ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน และผู้เรียน 2) จัดกิจกรรมต่างๆที่มุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทางการศึกษาของ มุหัมมัด บิน สะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์ 3) จัดนิเทศให้กับผู้บริหารและครูผู้สอน 4) สร้างแรงจูงใจและมอบรางวัลให้กับคุณครูในการจัดการเรียนการสอนที่ได้เน้นแนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บิน สะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์ 5) จัดอบรมผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนและผู้เรียนให้เข้าใจแนวคิดทางการศึกษามุหัมมัด บิน สะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์ 6) ให้ชุมชน หรือ หน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรที่เน้นแนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บิน สะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์ 7) โรงเรียนต้องส่งเสริมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของที่เน้นแนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บินสะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์อย่างเต็มที่ 8) ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างหลักสูตรที่เน้นแนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บิน สะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์ 9) สร้างกระบวนการพัฒนาครูให้เป็นไปตามเนื้อหาของแนวคิดทางการศึกษาของ มุหัมมัด บิน สะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์ 10) ศึกษาดูงานตามสถานศึกษาต่างๆที่ใช้แนวคิดทางการศึกษาของมุหัมมัด บิน สะหุณุนและบูรฮานุดดีน อัลฮัรนูญีย์

Thesis Title	Educational Thoughts of Muhammad Bin Sahnun and Burhanuddin al-Zarnuji and Their Application in Islamic Private Schools
Author	Ahama Kaday
Major Program	Islamic Studies
Academic year	2015

ABSTRACT

This research aimed to study 1) Ibnu Sahnun and Burhanuddin al-zarnuji biography 2) the educational concepts of Muhammad bin sahnun and Burhanuddin al-zarnuji 3) the religious teachers' level of expectation towards Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts application in Islamic private schools 4) the application methods of Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts in Islamic private schools. The qualitative data was collected from documents, in-depth interview, and group discussion of 17 knowledgeable people and the quantitative data was from 278 key informants.

The research findings:

Muhammad ibnu Sahnun was Abu abdillah Muhammad bin Abi sa-id sahnun bin Sa-id bin Habib bin Hisan bin Hilal bin Bakar bin Rabi-ah attanukhi, born in the year 202 A.H. among academic atmosphere family in Gka-dad village, Querowan city. The Gka-dad village was a spreading area of Mazhab Maliqi. He passed away in the coast of Tunisia in the year of 256 A.H. after 16 years of his father death. His graveyard was in Querowan.

The word **zarnuji** had the origin from **zarnuj** which was the name of a city in Persia in which a capital city of Assajistan in the ancient times. Al-zarnuji had grown up among diversity of traditions, cultures and knowledge and he was absorbed by Arabic language. He passed away in the year of 591 A.H.

Muhammad bin sahnun's educational concept emphasized on Quranic teachings and required characteristics of the teachers for teaching students. Furthermore, his concept concerned about the importance of study objectives, curriculum, teaching methods, teachers and learners.

Burhanuddin al-zarnuji's educational concept emphasized on learning method of the learners and also concerned about the importance of study objectives, curriculum, teaching methods, teachers and learners. The quantitative study result found that the expectation of Islamic studies teachers on Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts application in Islamic private schools for 5 aspects was at the very high level.

The synthesization of the suggestions from the knowledgeable people about the application of Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts in Islamic private schools can be summarized as follows;

1) establish the comprehension and awareness about Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts for the school directors, academic section, teachers and learners 2) operate diversity of learning activities to establish the comprehension about Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts 3) supervise the school directors and teachers 4) motivate and give the teachers presents for conducting teaching and learning which emphasized on Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts 5) conduct the training for the school directors, academic section, teachers and learners to understand Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts 6) allow community or organizations to participate in constructing the curriculum emphasized on Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts 7) the school must fully support learning which emphasized on Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts 8) the school directors and teachers cooperate to construct the curriculum emphasized on Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts 9) construct the development procedure to develop teacher according to Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts 10) conduct job observation trip to schools that apply Muhammad bin sahnun's and Burhanuddin al-zarnuji's educational concepts.

الموضوع	الأفكار التربوية عند محمد بن سحنون وبرهان الدين الزرنوجي وتطبيقها على المدارس الإسلامية الأهلية
الباحث	أحمد كادي
القسم	الدراسات الإسلامية
العام الدراسي	2015م

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى (1) دراسة سيرة حياة محمد بن سحنون وبرهان الدين الزرنوجي (2) دراسة الأفكار التربوية عند محمد بن سحنون وبرهان الدين الزرنوجي (3) دراسة مدى توقعات معلمي التربية الإسلامية لتحقيقها وتطبيقها على المدارس الإسلامية الأهلية (4) دراسة طرق تطبيقها على المدارس الإسلامية الأهلية لمعلمي التربية الإسلامية ويتم جمع المعلومات للمنهج النوعي من الكتب والوثائق التي ذات العلاقة بالموضوع والمقابلة الشخصية المتعمقة ومجموعة التركيز عددهم 17 شخصا وأما بنسبة المنهج الكمي يتم جمع المعلومات عن طريق الإستبانة مجموعهم 278 شخصا وتوصل البحث إلى النتائج كالتالي :

محمد بن سحنون هو أبو عبد الله محمد بن سحنون بن سعيد بن حبيب بن حسان بن هلال بن بكار بن ربيعة التنوخي ولد في بيت علم عام 202 هـ وهي مدينة غدت مركز اشعاع المذهب المالكي في مغرب وتوفي ابن سحنون بالساحل سنة 256 هـ بعد موت أبيه بست عشرة سنة فدفن بالقيروان.

ينسب برهان الدين الزرنوجي لبلدة زرنج وهي مدينة في بلاد فارس وهي العاصمة المقدسة السابقة لإقليم سجستان تتقف بالثقافة الإسلامية القائمة على القرآن الكريم والحديث الشريف والفقهاء - وخاصة الفقه الحنفي واللغة والشعر والأدب بجانب الثقافة الفارسية بما فيها من أدب وحكمة وفلسفة ومنطق وفلك ونجم وتوفي سنة 591 هـ

إن الفكر التربوي عند ابن سحنون يركز على تعليم القرآن الكريم وآداب المعلم تجاه المتعلم وكذلك يركز على فلسفة التربية وأهدافها والمنهاج وطرق التدريس وأساليبه وآداب المعلم والمتعلم وأما بنسبة الفكر التربوي عند برهان الدين الزرنوجي يركز على طرق وأساليب التعلم عند المتعلمين وكذلك يركز على فلسفة التربية وأهدافها والمنهاج وطرق التدريس وأساليبه وآداب المعلم والمتعلم

وأما النتائج للبحث الكمي يظهر أن توقعات معلمي التربية الإسلامية في تطبيق الأفكار التربوية عند محمد بن سحنون وبرهان الدين الزرنوجي في الدرجة العالية وأما نتائج التركيب لاقترحات بعض الخبراء والمشاهير في مجال التعليم حول طرق تطبيقها على المدارس الإسلامية الأهلية كما يلي :

1- بناء الفهم والوعي حول الأفكار التربوية عند محمد بن سحنون وبرهان الدين

الزرنوجي للمدربين وقسم التعليم والمعلمين والمتعلمين

2- تكوين الأنشطة التي تهدف إلى خلق الوعي والفهم حول الأفكار التربوية عند محمد

بن سحنون وبرهان الدين الزرنوجي

3- تقديم الحوافز والمكافئات للمعلمين الذين ركزوا في تدريسهم على الأفكار التربوية

عند محمد بن سحنون وبرهان الدين الزرنوجي

4- قيام الدورة التربوية حول الأفكار التربوية عند محمد بن سحنون وبرهان الدين

الزرنوجي للمدربين ومسئول قسم التعليم والمعلمين والمتعلمين

5- المساهمة من قبل المجتمع والوكالات الخارجية في اعداد المناهج الدراسية مع المدرسة

6- تقوم المدرسة بتعزيز تام على تطبيق الأفكار التربوية عند محمد بن سحنون وبرهان

الدين الزرنوجي على المدرسة

7- المساهمة من قبل المدربين والمعلمين في اعداد المناهج التي تركز على الأفكار التربوية

عند محمد بن سحنون وبرهان الدين الزرنوجي

8- بناء وانشاء عملية تطوير المعلمين وفقا لمضمون الأفكار التربوية عند محمد بن

سحنون وبرهان الدين الزرنوجي

9- تكوين الرحلة الدراسية إلى المدارس التي طبقت في تدريسها ومناهجها وفقا للأفكار

التربوية عند محمد بن سحنون وبرهان الدين الزرنوجي